บทที่ 5
การพัฒนาการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยวนเรื่องการตัดตุงไส้ช้าง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

การวิจัยในระยะที่ 3 เป็นขั้นตอนการพัฒนาการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยวนเรื่องการตัดตุงไส้ช้าง โดยการนำข้อมูลที่เป็นแนวทางวิธีการพัฒนาและดัชนีชี้วัดความสำเร็จ ที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 2 มาเป็นข้อมูลนำเข้าในการวิจัยในระยะนี้ มีขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาดังนี้

1. คำถามการวิจัย
2. วัตถุประสงค์การวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. ผลการพัฒนา

คำถามการวิจัย

จะพัฒนาการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยวนเรื่องการตัดตุงไส้ช้าง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรีได้อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยวนเรื่องการตัดตุงไส้ช้าง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 3 เป็นการวิจัยที่นำเอาแนวทาง และวิธีการพัฒนาพร้อมทั้งดัชนีชี้วัดความสำเร็จในระยะที่ 2 มาดำเนินการพัฒนาการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยวนเรื่องการตัดตุงไส้ช้าง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย มีรายละเอียดของกระบวนการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. กรอบการวิจัย

นำแนวทางวิธีการและดัชนีชี้วัดความสำเร็จในดำเนินการพัฒนาการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยวนเรื่องการตัดตุงไส้ช้าง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้าน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ม่วงฝ้าย ที่ได้จากการประชุมหาแนวทางของผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 มาใช้เป็นกรอบแนวคิดหลักในการวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วย

1.1 ความรู้เรื่องตุงไส้ช้าง

1.1.1 ความเป็นมาของตุงไส้ช้าง

1.1.2 ความสำคัญของตุงไส้ช้าง

1.2 การประดิษฐ์ตุงไส้ช้าง

1.2.1 การพับตุงไส้ช้าง

1.2.2 การตัดตุงไส้ช้าง

1.3 การใช้งานตุงไส้ช้าง

2. ประชากร

2.1 ผู้มีส่วนสำคัญในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี จำนวน 12 คน

2.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิจัย ได้แก่

2.2.1 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 6 คน

2.2.2 ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน

2.2.3 ครูผู้ประสานงาน จำนวน 2 คน

2.2.4 ผู้นำชุมชน จำนวน 1 คน

2.2.5 กรรมการสถานศึกษา จำนวน 3 คน

2.2.6 ผู้เชี่ยวชาญด้านการตัดตุงไส้ช้าง จำนวน 1 คน

2.2.7 ผู้เชี่ยวชาญด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยวน จำนวน 2 คน

2.2.8 พระสงฆ์ จำนวน 1 รูป

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยระยะที่ 3 มีดังนี้

3.1.1 แบบสอบถามด้านความรู้เรื่องการตัดตุงไส้ช้าง จำนวน 8 ข้อ

3.1.2 แบบสอบถามด้านการประดิษฐ์ตุงไส้ช้าง จำนวน 7 ข้อ

3.1.3 แบบสอบถามด้านการใช้งานตุงไส้ช้าง จำนวน 2 ข้อ

3.1.4 แบบสังเกตพฤติกรรมการตัดตุงไส้ช้าง ตามหัวข้อดังนี้

- ความสนใจและความกระตือรือร้นของงาน
- การเสนอความคิดเห็นและการตอบคำถาม
- ความถูกต้องของงานและความสวยงามของงาน
- ความสำเร็จของงานและความรับผิดชอบในการทำงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

3.2 แนวทางและวิธีการในการพัฒนา

3.2.1 ความรู้เรื่องตุงไส้ช้าง การพัฒนาจัดทำโครงการจัดการเรียนรู้เพิ่มเติมในสาระวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยดำเนินกิจกรรมพัฒนาตามแผนจัดการเรียนรู้ดังนี้

1) กิจกรรมการพัฒนาความรู้เรื่องตุงไส้ช้าง ตามแผนการสอนที่ 1-2 ใช้ระหว่างวันที่ 9 และวันที่ 10 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 จำนวน 4 คาบ มีขั้นตอนดังนี้

กระบวนการเรียนตามแผนการสอนที่ 1 คาบที่ 1-2 เรื่อง ความเป็นมาของตุงไส้ช้าง

1. สาระสำคัญ

ตุงไส้ช้างเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ทรงคุณค่า มีความเกี่ยวพันกับวิถีชีวิตของคนไทยวนมานาน ดังนั้นนักเรียนจึงควรให้ความสนใจ และร่วมกันอนุรักษ์ไว้ไม่ให้สูญหาย

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนอธิบายความเป็นมาของตุงไส้ช้างได้

2. นักเรียนมีความรู้เรื่องตุงไส้ช้างที่ถูกต้อง

3. นักเรียนสามารถนำความรู้เรื่องความเป็นมาของตุงไส้ช้างไปเผยแพร่ต่อไปได้

3. เนื้อหา

ตุงไส้ช้างเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่แสดงถึงการบูชาอันสูงสุด มีลักษณะเป็นพวงประดิษฐ์ รูปร่างคล้ายจอมแหหรือปรางค์ ทำจากกระดาษสีหรือกระดาษแก้วสีต่างๆ อย่างน้อยแผ่นละสี มาวางซ้อนกันแล้วพับทแยงมุมหลายๆ ทบ ใช้กรรไกรตัดสลับกันเป็นลายฟันปลาจนถึงส่วนปลายสุด แล้วคลี่ออกและจับหงายขึ้นจะเห็นเป็นพวงกระดาษที่สวยงาม ใช้ถือร่วมขบวนแห่ครัวทานเข้าวัดประดับครัวทาน หรือปักเจดีย์ทรายที่วัดในเทศกาลสงกรานต์แต่ในบางท้องที่จะใช้ประดับตกแต่งปราสาทศพเพื่อความสวยงาม โดยประดิษฐ์เป็นพวงใหญ่ๆ ใช้กระดาษว่าวสีขาวและสีดำ หรือสีขาวและสีม่วง มีชื่อเรียกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น เป็นภูมิปัญญาความเชื่อของบรรพชนที่น่าชื่นชม เพราะได้รับการถ่ายทอดจากความเชื่อมาในรูปความละเอียดอ่อนและความพยายาม ซึ่งบ่งบอกได้ถึงความตั้งใจจริงของผู้ทำศิลปะชิ้นงามอย่างตุงไส้ช้าง เมื่อเสร็จออกมาเป็นชิ้นงานย่อมสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ผู้สร้างสรรค์ทั้งเมื่อเสร็จแล้วยังเป็นเครื่องหมายบ่งบอกถึงความเป็นสิริมงคลอีกด้วย

4. กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ ผู้สอนกล่าวทักทายนักเรียนพร้อมกับบอกวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้เรื่องความเป็นมาของตุงไส้ช้าง และแจกเอกสารการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องให้กับนักเรียน

ขั้นที่ 1 สังเกต ตระหนัก

นักเรียนร่วมกันศึกษาความเป็นมาของตุงไส้ช้างจากเอกสารการเรียนการสอน ผู้สอนอธิบายถึงความเป็นมาของตุงไส้ช้าง เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และรับรู้ที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 2 ประเมินเชิงเหตุผล

นักเรียนร่วมกันตอบคำถามในประเด็นต่อไปนี้

1. นักเรียนคิดว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องตุงไส้ช้างมีประโยชน์หรือไม่ เพราะอะไร

2. นักเรียนจะทำอย่างไรให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องตุงไส้ช้างได้รับการสานต่อและอยู่คู่กับวิถีชีวิตไทยวนให้ยั่งยืนต่อไป

3. การเรียนรู้เรื่องความเป็นมาของตุงไส้ช้างเป็นผลดีกับใครบ้าง

4. หากไม่มีคนศึกษาความเป็นมาของตุงไส้ช้าง นักเรียนคิดว่าภูมิปัญญาที่ทรงคุณค่านี้จะสูญหายไปหรือไม่ เพราะอะไร

ขั้นที่ 3 วางแนวปฏิบัติ

ผู้สอนและนักเรียนร่วมกันกำหนดแนวปฏิบัติในการเรียนรู้เรื่องความเป็นมาของตุงไส้ช้าง เช่น

1. นักเรียนศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2. ผู้สอนอธิบายให้นักเรียนฟังเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง

3. นักเรียนร่วมกันอธิบายความเป็นมาของตุงไส้ช้างจากข้อคำถามของผู้สอน

4. นักเรียนทำใบความรู้เรื่องความเป็นมาของตุงไส้ช้าง

ขั้นสรุป

นักเรียนช่วยกันสรุปแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของตุงไส้ช้างร่วมกันกับผู้สอน แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน

5. สื่อการเรียนการสอน

1. สื่อเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2. สื่ออิเล็กโทรนิคส์(internet)

6. การวัดผล ประเมินผล

การวัดผลมีวิธีดังนี้

แบบทดสอบความรู้เรื่องความเป็นมาของตุงไส้ช้าง

7. เครื่องมือวัด

แบบสอบถามความรู้เรื่องความเป็นมาของตุงไส้ช้าง ประเมินผล
โดยถือเกณฑ์ผ่านการประเมินคะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป ผ่านการประเมิน

กระบวนการเรียนตามแผนการสอนที่ 2 คาบที่ 3 - 4 เรื่อง ความสำคัญของตุงไส้ช้าง

1. สาระสำคัญ

ตุงไส้ช้างเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ทรงคุณค่า มีความเกี่ยวพันกับวิถีชีวิตของคนไทยวนมานาน ดังนั้นนักเรียนจึงควรให้ความสนใจ และร่วมกันอนุรักษ์ไว้

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนอธิบายความสำคัญของตุงไส้ช้างได้

2. นักเรียนมีความรู้เรื่องความสำคัญของตุงไส้ช้างที่ถูกต้อง

3. นักเรียนสามารถนำความรู้เรื่องความสำคัญของตุงไส้ช้างไปเผยแพร่ต่อไปได้

4. นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของตุงไส้ช้าง

3. เนื้อหา

ตุงไส้ช้าง คือสิ่งที่คนไทยวนใช้บูชาคุณพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ ในช่วงเทศกาลสำคัญทางพระพุทธศาสนา เป็นสิ่งที่มีคุณค่าและมีความสำคัญทางจิตใจของคนไทยวนอย่างยิ่ง เพราะตุงไส้ช้างเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นสิริมงคล ความมีชัยชนะ ความมีเกียรติ และความเจริญผาสุขในชีวิต คนไทยวนจะนำตุงไส้ช้างมาที่วัดเพื่อนำมาประดับประดาตกแต่งธรรมาสน์ ประดับกองทาน ประดับต้นผ้าป่า ประดับเจดีย์ทราย ประดับกองกฐิน เป็นต้น โดยมีความเชื่อว่าเป็นการบูชาอย่างสูงสุด เพราะตุงหรือธงนั้นย่อมอยู่ที่ยอด ดังนั้นจึงถือว่าเป็นการบูชาที่สูงส่งด้วย ตุงไส้ช้างจึงถือว่าเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับวิถีชีวิตของคนไทยวนมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันไม่เคยขาดหายไปจากวิถีชีวิตและความเชื่อความศรัทธาของคนท้องถิ่นไทยวนเลย

กล่าวได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องการตัดตุงไส้ช้าง เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่ต้องจรรโลงไว้ให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาเรียนรู้

4. กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ ผู้สอนบอกวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้เรื่องความสำคัญของตุงไส้ช้าง และแจกเอกสารการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องให้กับนักเรียน

ขั้นที่ 1 สังเกต ตระหนัก

นักเรียนร่วมกันศึกษาความสำคัญของตุงไส้ช้างจากเอกสารการเรียนการสอน ผู้สอนอธิบายถึงความสำคัญของตุงไส้ช้าง เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และรับรู้ที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 2 ประเมินเชิงเหตุผล

นักเรียนร่วมกันตอบคำถามในประเด็นต่อไปนี้

1. นักเรียนคิดว่าตุงไส้ช้างมีความสำคัญหรือไม่ เพราะอะไร

2. นักเรียนจะทำอย่างไรให้คนในชุมชนเห็นคุณค่าและความสำคัญของตุงไส้ช้าง

3. การเรียนรู้เรื่องความสำคัญของตุงไส้ช้างเป็นผลดีกับนักเรียนหรือไม่ เพราะอะไร

4. หากไม่มีคนศึกษาความสำคัญของตุงไส้ช้าง นักเรียนคิดว่าภูมิปัญญาที่ทรงคุณค่านี้จะสูญหายไปหรือไม่ เพราะอะไร

ขั้นที่ 3 วางแนวปฏิบัติ

ผู้สอนและนักเรียนร่วมกันกำหนดแนวปฏิบัติในการเรียนรู้เรื่องความสำคัญของตุงไส้ช้าง เช่น

1. นักเรียนศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2. ผู้สอนอธิบายให้นักเรียนฟังเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง

3. นักเรียนร่วมกันอธิบายความสำคัญของตุงไส้ช้างจากข้อคำถามของผู้สอน

4. นักเรียนทำใบความรู้เรื่องความสำคัญของตุงไส้ช้าง

ขั้นสรุป

นักเรียนช่วยกันสรุปแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของตุงไส้ช้างร่วมกันกับผู้สอน แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน

5. สื่อการเรียนการสอน

1. สื่อเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2. สื่ออิเล็กโทรนิคส์(internet)

6. การวัดผล ประเมินผล

การวัดผลมีวิธีดังนี้

แบบทดสอบความรู้เรื่องความสำคัญของตุงไส้ช้าง

7. เครื่องมือวัด

แบบสอบถามความรู้เรื่องความสำคัญของตุงไส้ช้าง ประเมินผลโดยถือเกณฑ์ผ่านการประเมินคะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป ผ่านการประเมิน

3.2.2 การประดิษฐ์ตุงไส้ช้าง การพัฒนาจัดทำโครงการจัดการเรียนรู้เพิ่มเติม ใน สาระวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยดำเนินกิจกรรมพัฒนาตามแผนจัดการเรียนรู้ ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

1) กิจกรรมการพัฒนาการประดิษฐ์ตุงไส้ช้าง ตามแผนการสอนที่ 3-4 ใช้ระหว่างวันที่ 11 และวันที่ 12 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 จำนวน 4 คาบ มีขั้นตอนดังนี้

กระบวนการเรียนตามแผนการสอนที่ 3 คาบที่ 5-6 เรื่อง การพับตุงไส้ช้าง

1. สาระสำคัญ

การพับกระดาษเพื่อตัดตุงไส้ช้าง จำเป็นที่นักเรียนต้องศึกษาเรียนรู้ถึงวิธีการพับที่ถูกต้อง ไม่เช่นนั้นแล้วงานที่ออกมาจะขาดความสวยงามและผิดขั้นตอน ดังนั้นนักเรียนจึงต้องร่วมกันศึกษาขั้นตอนการพับที่ถูกต้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำไปเผยแพร่ต่อได้

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนพับกระดาษเพื่อตัดตุงไส้ช้างได้
2. นักเรียนมีความรู้เรื่องการพับตุงไส้ช้างที่ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถนำความรู้เรื่องการพับตุงไส้ช้างไปเผยแพร่ต่อไปได้

3. เนื้อหา

การพับกระดาษเพื่อตัดตุงไส้ช้าง เป็นงานศิลปะที่ต้องอาศัยการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ เริ่มจากนำกระดาษมาตัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมด้านเท่า ความกว้าง 50 เซนติเมตร จำนวน 2 แผ่น แผ่นละสี นำกระดาษที่ตัดแล้วมาพับทแยงมุมเป็นรูปสามเหลี่ยม พับทบครึ่ง จำนวน 4 ครั้ง

4. กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ ผู้สอนบอกวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้เรื่องการพับตุงไส้ช้าง แจกเอกสารการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องให้กับนักเรียน แนะนำให้นักเรียนรู้จักกับปราชญ์ชาวบ้านที่จะมาสอนวิธีพับตุงไส้ช้างที่ถูกวิธี

ขั้นที่ 1 สังเกต ตระหนัก

นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจออกเป็น 2 กลุ่ม ร่วมกันศึกษาการพับตุงไส้ช้างจากเอกสารการเรียนการสอน นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาการพับตุงไส้ช้างจากปราชญ์ชาวบ้านกลุ่มละ 1 คน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และรับรู้ที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 2 ประเมินเชิงเหตุผล

นักเรียนร่วมกันตอบคำถามในประเด็นต่อไปนี้

1. นักเรียนคิดว่าการพับตุงไส้ช้างจำเป็นต้องมีการศึกษาเรียนรู้หรือไม่ เพราะอะไร

2. นักเรียนคิดว่าจำเป็นหรือไม่ ที่ต้องฝึกพับดุงไส้ช้างให้เกิดความชำนาญ

3. การเรียนรู้เรื่องการพับดุงไส้ช้างเป็นผลดีกับนักเรียนหรือไม่ เพราะอะไร

4. หากไม่มีการศึกษาการพับดุงไส้ช้าง นักเรียนคิดว่าผลงานที่ออกมาจะมีความสวยงามหรือไม่ เพราะอะไร

ขั้นที่ 3 วางแนวปฏิบัติ

ผู้สอนและนักเรียนร่วมกันกำหนดแนวปฏิบัติในการเรียนรู้เรื่องความสำคัญของดุงไส้ช้าง เช่น

1. นักเรียนศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2. ปราชญ์ชาวบ้านอธิบายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มฟัง พร้อมทั้งลงมือปฏิบัติเป็นตัวอย่างให้นักเรียนทำตาม เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอธิบายขั้นตอนการพับดุงไส้ช้างจากข้อคำถามของผู้สอน

4. นักเรียนลงมือปฏิบัติการพับดุงไส้ช้างตามขั้นตอนที่ได้ศึกษาจากเอกสารและจากปราชญ์ชาวบ้าน นักเรียนฝึกพับจนเกิดความชำนาญ

ขั้นสรุป

นักเรียนช่วยกันสรุปแนวคิดและขั้นตอนการพับดุงไส้ช้างร่วมกันกับผู้สอน แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน

5. สื่อการเรียนการสอน

1. สื่อเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2. สื่อบุคคล(ปราชญ์ชาวบ้าน,ผู้เชี่ยวชาญด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น)

6. การวัดผล ประเมินผล

การวัดผลมีวิธีดังนี้

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการตัดดุงไส้ช้าง ตามหัวข้อดังนี้

- ความสนใจและความกระตือรือร้นของงาน
- การเสนอความคิดเห็นและการตอบคำถาม
- ความถูกต้องของงานและความสวยงามของงาน
- ความสำเร็จของงานและความรับผิดชอบในการทำงาน

2. แบบทดสอบความรู้เรื่องการพับดุงไส้ช้าง

7. เครื่องมือวัด

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการตัดดุงไส้ช้าง ประเมินผลโดยถือเกณฑ์ผ่านการประเมินคะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป ผ่านการประเมิน

2. แบบสอบถามความรู้เรื่องการพับดุงไส้ช้าง ประเมินผลโดยถือเกณฑ์ผ่านการประเมินคะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป ผ่านการประเมิน

กระบวนการเรียนตามแผนการสอนที่ 4 คาบที่ 7-8 เรื่อง การตัดดุงไส้ช้าง

1. สาระสำคัญ

การตัดดุงไส้ช้าง จำเป็นที่นักเรียนต้องศึกษาเรียนรู้ถึงวิธีการตัดที่ถูกต้อง ไม่เช่นนั้นงานที่ออกมาจะขาดความสวยงามและผิดขั้นตอน ดังนั้นนักเรียนจึงต้องร่วมกันศึกษาขั้นตอนการตัดที่ถูกต้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำไปเผยแพร่ต่อได้

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนตัดดุงไส้ช้างได้สวยงาม

2. นักเรียนมีความรู้เรื่องการตัดดุงไส้ช้างที่ถูกต้อง

3. นักเรียนสามารถนำความรู้เรื่องการตัดดุงไส้ช้างไปเผยแพร่ต่อไปได้

3. เนื้อหา

การตัดดุงไส้ช้าง เป็นงานศิลปะที่ต้องอาศัยการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ เริ่มจากใช้กรรไกรตัดกระดาษสลับกันไปมาจนถึงปลาย ระยะที่ตัดห่างกันประมาณ 1 เซนติเมตร โดยไม่ให้ขาดออกจากกัน ให้เหลือส่วนปลายสามเหลี่ยมไว้ประมาณ 3 เซนติเมตร คลี่กระดาษที่ตัดแล้วออกเป็นรูปสี่เหลี่ยม ตัดกระดาษเปล่าอีกชิ้นหนึ่งเป็นวงกลมรัศมี 2 เซนติเมตร นำไปติดไว้ตรงจุดกลางสี่เหลี่ยม(ส่วนยอดของหัวดุง)เพื่อความทนทาน แล้วใช้ด้ายร้อยตรงปลายยอดไว้ให้แน่น พลิกกระดาษเอาด้านที่อยู่ข้างในออกมาไว้ข้างนอก จับแต่งให้สวยงาม แล้วนำไปมัดแขวนกับกิ่งไม้ หรือเรียวไผ่

4. กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ ผู้สอนบอกวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้เรื่องการตัดดุงไส้ช้าง แจกเอกสารการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องให้กับนักเรียน ปราชญ์ชาวบ้านให้ความรู้เรื่องการตัดดุงไส้ช้างแก่นักเรียนนักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันตัดดุงไส้ช้างที่ถูกวิธีและฝึกปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ

ขั้นที่ 1 สังเกต ตระหนัก

นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจออกเป็น 2 กลุ่ม ร่วมกันศึกษาการตัดดุงไส้ช้างจากเอกสารการเรียนการสอน นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาการตัดดุงไส้ช้างจากปราชญ์ชาวบ้านกลุ่มละ 1 คน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และรับรู้ที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 2 ประเมินเชิงเหตุผล

นักเรียนร่วมกันตอบคำถามในประเด็นต่อไปนี้

1. นักเรียนคิดว่าการตัดตุงไส้ช้างจำเป็นต้องมีการศึกษาเรียนรู้หรือไม่ เพราะอะไร

2. นักเรียนคิดว่าจำเป็นหรือไม่ ที่ต้องฝึกตัดตุงไส้ช้างให้เกิดความชำนาญ

3. การเรียนรู้เรื่องการตัดตุงไส้ช้างเป็นผลดีกับนักเรียนหรือไม่ เพราะอะไร

4. หากไม่มีการศึกษาการตัดตุงไส้ช้าง นักเรียนคิดว่าผลงานที่ออกมาจะมีความสวยงามหรือไม่ เพราะอะไร

ขั้นที่ 3 วางแนวปฏิบัติ

ผู้สอนและนักเรียนร่วมกันกำหนดแนวปฏิบัติในการเรียนรู้เรื่องความสำคัญของตุงไส้ช้าง เช่น

1. นักเรียนศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2. ปราชญ์ชาวบ้านอธิบายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มฟัง พร้อมทั้งลงมือปฏิบัติเป็นตัวอย่างให้นักเรียนทำตาม เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอธิบายขั้นตอนการตัดตุงไส้ช้างจากข้อคำถามของผู้สอน

4. นักเรียนลงมือปฏิบัติการตัดตุงไส้ช้างตามขั้นตอนที่ได้ศึกษาจากเอกสารและจากปราชญ์ชาวบ้าน นักเรียนฝึกตัดตุงไส้ช้างจนเกิดความชำนาญ

ขั้นสรุป

นักเรียนช่วยกันสรุปแนวคิด และขั้นตอนการตัดตุงไส้ช้างร่วมกันกับผู้สอน แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน

5. สื่อการเรียนการสอน

1. สื่อเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2. สื่อบุคคล(ปราชญ์ชาวบ้าน,ผู้เชี่ยวชาญด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น)

6. การวัดผล ประเมินผล

การวัดผลมีวิธีดังนี้

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการตัดตุงไส้ช้าง ตามหัวข้อดังนี้

- ความสนใจและความกระตือรือร้นของงาน
- การเสนอความคิดเห็นและการตอบคำถาม
- ความถูกต้องของงานและความสวยงามของงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

- ความสำเร็จของงานและความรับผิดชอบในการทำงาน

2. แบบทดสอบความรู้เรื่องการตัดตุงไส้ช้าง

7. เครื่องมือวัด

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการตัดตุงไส้ช้าง ประเมินผลโดยถือเกณฑ์ผ่านการประเมินคะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป ผ่านการประเมิน

2. แบบสอบถามความรู้เรื่องการพับตุงไส้ช้าง ประเมินผลโดยถือเกณฑ์ผ่านการประเมินคะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป ผ่านการประเมิน

3.2.2 โครงการส่งเสริมให้นักเรียนนำตุงไส้ช้างไปใช้งานตามงานประเพณีต่างๆในชุมชน

1. หลักการและเหตุผล

ตุงไส้ช้าง เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่อยู่คู่กับวิถีชีวิตคนไทยวนมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน คนไทยวนถือว่าการบูชาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่นับถือด้วยตุงไส้ช้างนั้นเป็นการบูชาที่สูงส่ง เป็นเครื่องหมายของความเจริญผาสุก ความเป็นมงคลและการแสดงความเคารพอย่างสูง

แต่ในปัจจุบัน ตุงไส้ช้างไม่ได้รับการสานต่อจากคนรุ่นหลัง ทำให้ในปัจจุบันตุงไส้ช้างแทบจะเลือนหายไปจากสังคมไทยวน ซึ่งถือว่าน่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง ดังนั้นนักเรียนในฐานะที่เป็นลูกหลานของชาวไทยวน จึงควรมีจิตสำนึกร่วมกันในการที่จะอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นอันทรงคุณค่านี้ไว้ ให้อยู่คู่สังคมไทยวนสืบไป อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นเตือนให้คนในชุมชนตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อประโยชน์ของตุงไส้ช้าง

2.2 เพื่อให้นักเรียนเกิดความภูมิใจ และเห็นประโยชน์ของตุงไส้ช้าง

2.3 เพื่อให้นักเรียนได้เผยแพร่ความรู้และผลงานสู่ชุมชน

2.4 เพื่อให้ชุมชนตระหนักถึงคุณค่า และช่วยกันอนุรักษ์เอาไว้

3. เป้าหมาย

นักเรียนโรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย จำนวน 12 คน มีโอกาสนำความรู้ที่รับการฝึกฝนมาอย่างดีไปเผยแพร่ในชุมชน

4. วิธีดำเนินการ

4.1 ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการโรงเรียนติดต่อประสานงานกับหมู่บ้านในชุมชนที่มีงานประเพณีต่างๆ

4.2 นักเรียนร่วมกันประดิษฐ์ตุงไส้ช้างเพื่อนำไปใช้ในงานประเพณีนั้นๆ

4.3 คณะครูส่งตัวแทนคอยติดตามและสังเกตการณ์

4.4 นักเรียนและตัวแทนครูนำตุงไส้ช้างไปใช้ในงานประเพณีที่ได้รับการติดต่อ

4.5 ผู้วิจัยและตัวแทนครูร่วมกันประเมินผล

5. ระยะเวลาดำเนินการ

ตั้งแต่วันที่ 22 กุมภาพันธ์ – 31 มีนาคม 2552

6. งบประมาณและแหล่งที่มาของงบประมาณ

งบประมาณ 5,000 บาท จากองค์การบริหารส่วนตำบลหัวปลวก อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

7. ผู้รับผิดชอบโครงการ

7.1 พระภูดิศ โม้งปราณีต

7.2 นายผดุง ไผทรัตน์ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย

8. หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน

8.1 โรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

8.2 องค์การบริหารส่วนตำบลหัวปลวก อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

8.3 สภาวัฒนธรรมไทยวน อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

9. การประเมินผล

9.1 ประชาชนที่ได้ชมการเผยแพร่ความรู้ด้านการตัดตุงไส้ช้างของนักเรียน มีความสนใจ ความพึงพอใจ และเห็นคุณค่าของตุงไส้ช้าง อยู่ในระดับมาก

9.2. นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น มีเจตคติที่ดีต่อตุงไส้ช้าง อยู่ในระดับมาก

10. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

10.1 ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้และรับรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย ไปในทางที่พัฒนาขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ตัวนักเรียนและสังคมอย่างทั่วถึง และเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

10.2 ผู้คนในชุมชนจะได้รับผลประโยชน์ทางด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยวนของนักเรียน

10.3 จะเป็นแบบอย่างของการพัฒนาความรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างหลากหลาย ซึ่งผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องควรนำไปพิจารณาและนำไปประยุกต์ใช้ตามศักยภาพและความเหมาะสมของแต่ละแห่ง เพื่อประโยชน์ในการการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อไป

ผลการพัฒนา

การพัฒนาการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยวนเรื่องการตัดตุงไส้ช้าง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านม่วงฝ้ายในการวิจัยนี้ จะพัฒนานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย จำนวน 12 คน ซึ่งเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนาการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยวนเรื่องการตัดดุงไส้ช้าง ตามแนวทางและวิธีการในระยะที่ 2 และมีรายละเอียดของกระบวนการพัฒนา ดังนี้

1. ผลการพัฒนาความรู้เรื่องดุงไส้ช้าง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย พบว่า

หลังจากนักเรียนได้เรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับความรู้เรื่องดุงไส้ช้าง ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา คือ ความเป็นมาของดุงไส้ช้าง ตามกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ 1 จำนวน 2 คาบ และความสำคัญของดุงไส้ช้าง ตามกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ 2 จำนวน 2 คาบ ประเมินความรู้ของนักเรียนจากการตอบแบบสอบถามด้านความรู้เรื่องดุงไส้ช้าง จำนวน 8 ข้อ ผลประเมินด้านความรู้พบว่า จำนวนนักเรียนมากกว่าร้อยละ 80 ตอบแบบสอบถามความรู้ได้ในแต่ละข้อ แสดงว่านักเรียนเกิดการพัฒนาความรู้จากการจัดการเรียนรู้เพิ่มเติมเรื่องความรู้เรื่องดุงไส้ช้างเป็นไปตามดัชนีชี้วัดความสำเร็จ รายละเอียดดังปรากฏในตาราง 10 ดังนี้

ตาราง 10 เปรียบเทียบผลการประเมินเกี่ยวกับความรู้เรื่องดุงไส้ช้าง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย ก่อนและหลังการพัฒนา (N = 12)

รายการ	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา
	ตอบถูก (ร้อยละ)	ตอบถูก (ร้อยละ)
1. ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึงความรู้และประสบการณ์ของคนในท้องถิ่นที่สืบทอดต่อกันมา	41.2	100.0
2. ดุงเป็นภาษาถิ่นภาคเหนือ หมายถึงธงในภาษาไทยภาคกลาง	11.8	100.0
3. ดุงหรือธง หมายถึงผืนผ้าเท่านั้น โดยมากเป็นสีและรูปต่างๆ ทำด้วยกระดาษหรือผ้า	17.6	100.0
4. ดุงมีลักษณะเป็นแผ่น ใช้ห้อยลงมาโดยผูกติดกับปลายไม้หรือปลายเสา	11.8	100.0
5. ดุงไส้ช้างมีลักษณะเป็นพวง รูปร่างคล้ายจอมแหหรือปรางค์	11.8	93.3
6. ดุงไส้ช้างมีชื่อเรียกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น เช่น ชาวเชียงใหม่เรียกดุงไส้ช้าง ชาวภาคกลางเรียกพวงลูกมะโหตร ชาวลำปางเรียกดุงพญายอ		

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการ	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา
	ตอบถูก (ร้อยละ)	ตอบถูก (ร้อยละ)
7. ตุงหรือธงนั้นปรากฏหลักฐานมานาน พัฒนารูปแบบไปตามความเชื่อของคนในสังคมนั้นๆ	17.6	100.0
8. ชาวไทยวนให้ความเคารพนับถือตุงเป็นของสูงชนิดหนึ่งในฐานะสัญลักษณ์ของวัฒนธรรมอันเก่าแก่	29.4	100.0

2. ผลการพัฒนาการประดิษฐ์ตุงไส้ช้าง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย พบว่า

หลังจากนักเรียนได้เรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการประดิษฐ์ตุงไส้ช้าง ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา คือ การพับตุงไส้ช้าง ตามกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ 3 จำนวน 2 คาบ และ การตัดตุงไส้ช้าง ตามกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ 4 จำนวน 2 คาบ ประเมินความรู้ของนักเรียนจากการตอบแบบสอบถามด้านความรู้เรื่องการประดิษฐ์ตุงไส้ช้าง จำนวน 7 ข้อ ผลประเมินด้านความรู้ พบว่า จำนวนนักเรียนมากกว่าร้อยละ 80 ตอบแบบสอบถามได้ในแต่ละข้อ แสดงว่านักเรียนเกิดการพัฒนาความรู้จากการจัดการเรียนรู้เพิ่มเติมเรื่องการประดิษฐ์ตุงไส้ช้าง เป็นไปตามดัชนีชี้วัดความสำเร็จ รายละเอียดดังปรากฏในตาราง 11 ดังนี้

ตาราง 11 เปรียบเทียบผลการประเมินเกี่ยวกับความรู้เรื่องการประดิษฐ์ตุงไส้ช้างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย ก่อนและหลังการพัฒนา (N = 12)

รายการ	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา
	ตอบถูก (ร้อยละ)	ตอบถูก (ร้อยละ)
1. การประดิษฐ์ตุงไส้ช้างเป็นประเพณีของทางภาคเหนือที่ต้องมีการประดับตุงเนื่องในงานพิธีต่างๆ เช่น สงกรานต์ เป็นต้น	35.3	100.0

ตาราง 11 (ต่อ)

รายการ	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา
	ตอบถูก (ร้อยละ)	ตอบถูก (ร้อยละ)
2. อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ดุงไส้ช้างประกอบด้วย กระดาษว่าวสีต่างๆ กาว เข็มสอย กรรไกร ด้าย เรียวไผ่หรือกิ่งไผ่	23.5	100.0
3. การตัดเริ่มจากนำกระดาษสีมาตัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมด้านเท่า จำนวน 2 แผ่นๆละสี	17.6	100.0
4. นำกระดาษที่ตัดแล้วมาพับทแยงมุมเป็นรูปสามเหลี่ยมพับทบครึ่ง 4 ครั้ง	17.6	100.0
5. ใช้กรรไกรตัดกระดาษสลับห่างกันประมาณ 1 ซม. โดยไม่ให้ขาดออกจากกัน	35.3	100.0
6. คลี่กระดาษที่ตัดแล้วออกเป็นสี่เหลี่ยม ตัดกระดาษเปล่าเป็นวงกลมไปติดตรงกลาง ใช้ด้ายร้อยตรงปลายยอดไว้ให้แน่น	17.6	100.0
7. พลิกกระดาษเอาด้านในออกแล้วนำไปแขวนกับกิ่งไผ่	11.8	100.0

3. ผลจากแบบสังเกตพฤติกรรมการประดิษฐ์ดุงไส้ช้าง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

จากการสังเกตพฤติกรรมการประดิษฐ์ดุงไส้ช้างของนักเรียน ตามหัวข้อ ความสนใจและความกระตือรือร้นในการทำงาน การเสนอความคิดเห็นและการตอบคำถาม ความถูกต้องของงานและความสวยงามของงาน ความสำเร็จของงานและความรับผิดชอบในการทำงาน พบว่า จำนวนนักเรียนมากกว่า ร้อยละ 80 มีพฤติกรรมที่ดีต่อการประดิษฐ์ดุงไส้ช้าง อยู่ในระดับดี และพอใช้ และไม่มีรายการใดที่ต้องปรับปรุง เป็นไปตามดัชนีชี้วัดความสำเร็จรายละเอียดดังปรากฏในตาราง 12 ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ตาราง 12 พฤติกรรมการประดิษฐ์ตุงไส้ช้าง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย หลังกิจกรรมพัฒนา(N = 12)

รายการพฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม		
	ดี (คะแนน)	พอใช้ (คะแนน)	ปรับปรุง (คะแนน)
1. ความสนใจและความกระตือรือร้นในการทำงาน	12	0	0
2. การเสนอความคิดเห็นและการตอบคำถาม	10	8	0
3. ความถูกต้องและความสวยงามของงาน	12	0	0
4. ความสำเร็จของงานและความรับผิดชอบในการทำงาน	12	0	0

4. ผลการพัฒนาการใช้งานตุงไส้ช้าง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย วัดได้จากระดับความรู้เกี่ยวกับการใช้งานตุงไส้ช้างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย จากแบบสอบถามด้านความรู้เรื่องการใช้งานตุงไส้ช้าง จำนวน 2 ข้อ พบว่า จำนวนนักเรียนมากกว่า ร้อยละ 80 มีความรู้เรื่องการใช้งานตุงไส้ช้าง อยู่ในระดับมาก เป็นไปตามดัชนีชี้วัดความสำเร็จ รายละเอียดดังปรากฏในตาราง 13 ดังนี้

ตาราง 13 เปรียบเทียบผลการประเมินเกี่ยวกับความรู้เรื่องการใช้งานตุงไส้ช้าง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย ก่อนและหลังการพัฒนา (N = 12)

รายการ	**ก่อนการพัฒนา**	**หลังการพัฒนา**
	ตอบถูก (ร้อยละ)	ตอบถูก (ร้อยละ)
1. ตุงไส้ช้างใช้ถือร่วมขบวนแห่ครัวทานเข้าวัด ประดับธรรมาสน์ หรือปักเจดีย์ทรายช่วงสงกรานต์	47.1	100.0

ตาราง 13 (ต่อ)

รายการ	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา
	ตอบถูก (ร้อยละ)	ตอบถูก (ร้อยละ)
2. บางท้องที่จะใช้ดุงไส้ช้างประดับตกแต่งปราสาทศพคนตาย เพื่อความสวยงาม	29.4	100.0

4. ผลการพัฒนาการใช้งานดุงไส้ช้าง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย วัดได้จากแบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจ ของผู้เข้าชมการแสดงผลงานของนักเรียนตามงานประเพณีต่างๆ อยู่ในระดับมาก รายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ 14 ดังนี้

ตาราง 14 ผลการสัมภาษณ์ความพึงพอใจ ของผู้เข้าชมการแสดงผลงานของนักเรียนตามงานประเพณีต่างๆ ตามโครงการส่งเสริมให้นักเรียนนำดุงไส้ช้างไปใช้งานตามงานประเพณีต่างๆในชุมชน

ข้อคำถาม	ระดับความพึงพอใจ				
	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย (μ)	แปลผล
ท่านมีความพึงพอใจในผลงานการตัดดุงไส้ช้างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านม่วงฝ้ายหรือไม่	95.5	4.5	0	2.95	มาก

ภาพรวมการพัฒนาการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยวนเรื่องการตัดดุงไส้ช้าง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี พอสรุปได้ดังนี้

1. การพัฒนาความรู้เรื่องดุงไส้ช้าง พบว่า โดยกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มเติม จำนวน 4 คาบ ระหว่างวันที่ 9 - 10 กุมภาพันธ์ 2552 ผลการพัฒนาพบว่า จำนวนนักเรียน มากกว่าร้อย

ละ 80 ตอบแบบทดสอบวัดความรู้เรื่องดุงไส้ช้าง จำนวน 8 ข้อได้ในแต่ละข้อ อยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนา

2. การพัฒนาการประดิษฐ์ดุงไส้ช้าง พบว่า โดยกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มเติม จำนวน 4 คาบ ระหว่างวันที่ 11 - 12 กุมภาพันธ์ 2552 ผลการพัฒนาพบว่า จำนวนนักเรียน มากกว่าร้อยละ 80 ตอบแบบทดสอบวัดความรู้เรื่องการประดิษฐ์ดุงไส้ช้าง จำนวน 7 ข้อได้ในแต่ละข้อ อยู่ในระดับมาก การสังเกตพฤติกรรมการประดิษฐ์ดุงไส้ช้างของนักเรียน ตามหัวข้อ ความสนใจและความกระตือรือร้นในการทำงาน การเสนอความคิดเห็นและการตอบคำถาม ความถูกต้องของงานและความสวยงามของงาน ความสำเร็จของงานและความรับผิดชอบในการทำงาน พบว่า จำนวนนักเรียนมากกว่า ร้อยละ 80 มีพฤติกรรมที่ดีต่อการประดิษฐ์ดุงไส้ช้าง อยู่ในระดับดี และพอใช้ และไม่มีรายการใดที่ไม่ดี ซึ่งผ่านเกณฑ์ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนา

3. การพัฒนาการใช้งานดุงไส้ช้าง ผลการพัฒนาพบว่า จำนวนนักเรียน มากกว่าร้อยละ 80 ตอบแบบทดสอบวัดความรู้เรื่องการใช้งานดุงไส้ช้าง จำนวน 2 ข้อได้ในแต่ละข้อ อยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจของผู้เข้าชมการแสดงผลงานของนักเรียนตามงานประเพณีต่างๆ ตามโครงการส่งเสริมให้นักเรียนนำดุงไส้ช้างไปใช้งานตามงานประเพณีต่างๆในชุมชน อยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนา

สรุปผลสำเร็จในการพัฒนาการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยวนเรื่องการดัดดุงไส้ช้างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี ตามกรอบของการศึกษาวิจัย รายละเอียดดังปรากฏในตาราง 15 ดังนี้

ตาราง 15 ผลสำเร็จในการพัฒนาด้านความรู้เรื่องดุงไส้ช้าง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ	ผลการพัฒนา
นักเรียนร้อยละ 80 สามารถตอบแบบทดสอบวัดความรู้เรื่องดุงไส้ช้างได้ในแต่ละข้อมีความรู้ในเรื่องดุงไส้ช้าง อยู่ในระดับมาก	นักเรียน มากกว่าร้อยละ 80 ตอบแบบสอบถามความรู้เรื่องดุงไส้ช้าง จำนวน 8 ข้อได้ในแต่ละข้อ มีความรู้อยู่ในระดับมาก

ตาราง 16 ผลสำเร็จในการพัฒนาการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยวนเรื่องการตัดตุงไส้ช้าง ด้านการประดิษฐ์ตุงไส้ช้างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ	ผลการพัฒนา
1.นักเรียนร้อยละ 80 สามารถตอบแบบทดสอบวัดความรู้เรื่องการประดิษฐ์ตุงไส้ช้างได้ในแต่ละข้อ มีความรู้เรื่องการประดิษฐ์ตุงไส้ช้าง อยู่ในระดับมาก 2. นักเรียนมีความสนใจและความกระตือรือร้นในการทำงาน การเสนอความคิดเห็นและการตอบคำถาม ความถูกต้องของงานและความสวยงามของงาน ความสำเร็จของงานและความรับผิดชอบในการทำงาน อยู่ในระดับดี	1. นักเรียนมากกว่าร้อยละ 80 ตอบแบบทดสอบวัดความรู้เรื่องการประดิษฐ์ตุงไส้ช้าง จำนวน 7 ข้อได้ในแต่ละข้อ มีความรู้อยู่ในระดับมาก 2. จากการสังเกตพฤติกรรมการประดิษฐ์ตุงไส้ช้างของนักเรียน ตามหัวข้อ ความสนใจและความกระตือรือร้นในการทำงาน การเสนอความคิดเห็นและการตอบคำถาม ความถูกต้องของงานและความสวยงามของงาน ความสำเร็จของงานและความรับผิดชอบในการทำงาน พบว่า จำนวนนักเรียนมากกว่า ร้อยละ 80 มีพฤติกรรมที่ดีต่อการประดิษฐ์ตุงไส้ช้าง อยู่ในระดับดี

ตาราง 17 ผลสำเร็จในการพัฒนาการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยวนเรื่องการตัดตุงไส้ช้าง ด้านการใช้งานตุงไส้ช้าง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย

ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ	ผลการพัฒนา
1. นักเรียนร้อยละ 80 มีความรู้เรื่องการใช้งานตุงไส้ช้างได้ในแต่ละข้อ อยู่ในระดับมาก 2. ผู้เข้าชมการแสดงผลงานของนักเรียนตามงานประเพณีต่างๆ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก	1. นักเรียน มากกว่าร้อยละ 80 ตอบแบบทดสอบวัดความรู้เรื่องการใช้งานตุงไส้ช้าง จำนวน 2 ข้อได้ในแต่ละข้อ มีความรู้อยู่ในระดับมาก 2. ความพึงพอใจของผู้เข้าชมการแสดงผลงานของนักเรียนตามงานประเพณีต่างๆตามโครงการส่งเสริมให้นักเรียนนำตุงไส้ช้างไปใช้งานตามงานประเพณีต่างๆในชุมชน อยู่ในระดับมาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี